

Türkiye’de Ne Eğitimde Ne İstihdamda Ne de Yetiştirmede (NEİY) Yer Alan Gençler *

Yalın Kılıç¹

Öz

Son yıllarda gerek uluslararası kuruluşların gerekse birtakım ülkelerin gençlikle ilgili çalışmalarında NEİY önemli bir göstergesi olarak ortaya çıkmaktadır. NEİY, gençliğe yönelik araştırmalarda çağ nüfusunun sosyal durumunu ortaya koymak bakımından dikkate değer bir durum olarak görülmektedir. Ülkemizde bu konudaki çalışmalar çok sınırlıdır. Çalışmanın amacı 15-24 yaş grubundaki, ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede yer alan gençlerin cinsiyet, yaş, eğitim ve işgücü piyasasındaki durumunu betimlemektir. Bu amaç çerçevesinde, TÜİK tarafından uygulanan 2012 yılı Hanehalkı İşgücü Anketi verileri kullanılmıştır. Diğer taraftan, diğer ülkelerle karşılaştırma yapmak için ILO, OECD ve Eurofound’un çalışmaları incelenmiştir. TÜİK tarafından uygulanan 2012 yılı Hanehalkı İşgücü Anketi verileri kapsamında yapılan hesaplamalar sonucunda Türkiye’de önemli oranda NEİY olduğu tespit edilmiştir. NEİY oranının azaltılması kapsamında çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler

NEİY(ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede yer alan gençler)
Genç istihdamı
Gençlik politikaları
Yetiştirme
Eğitim

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 17.02.2014
Kabul Tarihi: 08.05.2014
Elektronik Yayın Tarihi: 20.08.2014

DOI: 10.15390/EB.2014.3094

Giriş

Bir ülkenin toplumsal ve ekonomik gelişmesinde genç nüfus önemli bir değer olarak görülür. Bu değer yerinde kullanılmaması ülkeler için büyük bir kayıp olarak değerlendirilir. Her ülke “demografik geçiş kuramı” gereğince genç bir nüfusa sahip olduğu dönemden geçer (Tansel, 2012; Yücesahin, 2009). Ülkeler için bu bir fırsat penceresidir. Çoğu gelişmekte olan ülke için yüzde 30’un üstünde genç bir nüfusa sahip olmanın yarattığı fırsat sadece birkaç on yıllık dönem süresince devam edebilecektir (International Labour Organization (ILO), 2012). Türkiye şuan bu fırsat penceresinin açıldığı bir süreçten geçmektedir (Hoşgör & Tansel, 2010). Ancak Türkiye, genç nüfusunun önemli bir kısmının ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede yer almaması nedeniyle söz konusu fırsatın iyi değerlendirilememesi tehdiyle karşı karşıyadır. Üniversiteli gençler üzerine yapılan bir araştırmada çalışmak için yurtdışına gitmek istemeyen gençlerin oranı yüzde 24,5 olarak tespit edilmiştir (Yazıcı, 2003). Söz konusu oran “fırsat penceresi” olarak sunulan durumun giderek nasıl bir tehde dönüşüğünün göstergesidir.

Gençler üzerine yapılan çalışmaların önemli bir kısmını “eğitimden işe geçiş” olarak ifade edilen kavramsal çerçeve oluşturmaktadır. Söz konusu kavram, gençlerin eğitim yaşamının sonuna geldikten sonra elde ettiği eğitime uygun sağlam ve tatmin edici bir iş hayatına ulaşma süreci olarak

* Bu çalışmadaki görüşler Kalkınma Bakanlığı’na bağlamaz, sorumluluk yazarına aittir.

¹ Kalkınma Bakanlığı, Türkiye, ykalic@dpt.gov.tr

ifade edilmektedir (Brooks, 2009; Müller & Gangl, 2003). Ülkeler genellikle okul yaşamının sona erdiren kişilerin doğrudan iş yaşamına katılımını beklemekte ve bu doğrultuda önlemler almaktadır. Son yıllarda çoğu ülkede eğitime katılımın gittikçe arttığı görülmektedir (Müller & Wolbers, 2003). Ancak eğitilmiş olmak işgücü piyasasında başarılı olmayı garantilememektedir. Gangle (2003), eğitimin işgücü piyasasında başarılı olmak için önemli bir bileşen olduğunu düşünmekle birlikte, iş deneyimi, istihdam geçmişi, ilişki ağı ve bölgesel hareketlilik gibi konuları da işgücü piyasasındaki başarıyı etkileyen etmenler olarak görmektedir.

Yüksek doğum oranlarının yaşandığı dönemlerde doğan bebeklerin çalışma çağına gelmesiyle genç işgücü arzında bir artış yaşanmış ve söz konusu artış genç işgücünün işgücü piyasasında yaşadığı sorunların sebebi olarak görülmüştür (Freeman, 1979; Welch, 1979). Birçok araştırmacı bu kötüleşmenin çalışma çağı nüfusu içindeki genç oranının azalması ile ortadan kalkacağı beklentisi içinde olmuşlardır (Freeman & Blanchflower, 2000). Ancak beklenen iyileşme gerçekleşmemiştir. Çalışma çağı nüfusu içindeki genç nüfusun azalmasına rağmen genç işgücünün yetişkinlere oranla işsiz kalma olasılığı hep yüksek kalmaya devam etmiştir (Korenman & Neumark, 2000). Daha da ötesi gençlerin yetişkinlere göre daha eğitilmiş olmalarına rağmen gençlerin işgücü piyasasında yaşadığı olumsuzluklar devam etmektedir. İşgücü piyasasına katılan gençlerin karşılaştığı sorunların en önemlisi işverenlerin genç işgücü yerine deneyimli işgücünü tercih etmeleridir (Bills, 1988; Rosenbaum, Karia, Settersten & Maier, 1990). Diğer bir sorun ise Collins'in (1979) "diploma enflasyonu" olarak ifade ettiği durumdur. İşgücü piyasasına aynı nitelikte arz edilen emek arttıkça o emeğin piyasa değeri düşmektedir (Ploeg, 1994).

Ne Eğitimde Ne İstihdamda Ne de Yetiştirmede (NEİY) Yer Alan Gençler

Genç işgücü piyasasına yaşanan bu gelişmeler, gözlerin kamunun gençlik politikasına çevirmesine neden olmaktadır. Son on yılda Avrupa'da gençlere yönelik kamu politikalarının hissedilir bir şekilde ağırlık kazanmasının en önemli sebebi gençlerin *toplumsal ve ekonomik dışlanma* tehlikesi altında olması şeklinde ifade edilmektedir (Conrad, 2005; Yates & Payne, 2006). Nudzor (2010), söz konusu tehlikenin demokratik yaşamı da tehdit etmekte olduğunu ileri sürmekte ve sorunun çözümünde İngilizce NEET (not in education, employment, or training) şeklinde kısaltılarak ifade edilen gruba odaklanılması gerektiğini vurgulamaktadır. NEET, Türkçe "ne eğitimde, ne istihdamda ne de yetiştirmede" (NEİY) şeklinde çevrilebilmekte olup, işgücü piyasasına ilişkin işsizlik oranı ve istihdam oranı gibi klasik göstergelerin yanında gençlerin istihdamına ilişkin performans göstergelerinden biri olarak kullanılmaktadır.

Gençlerin istihdamına ilişkin olarak ülkelerin performansını ölçme konusunda genç işsizlik oranı ve genç istihdam oranı gibi göstergeler yetersiz kalmaktadır. Söz konusu klasik göstergeler işgücü piyasasında sadece aktif olanları kapsama alanına aldığı için sorunun büyüklüğünü ortaya koymakta yetersiz kalmaktadırlar. Sorun iş arayan gençlerin istihdam edilebilmekte mi yoksa işsiz mi kalmakta olduklarına indirgenmediği zaman sorunun önemli bir kısmı göz ardı edilmektedir. Bu nedenle ne eğitimde, ne istihdamda, ne de yetiştirmede yer alan gençler dikkatlerden kaçmaktadır. Vanttaja ve Jarvinen (2006), NEİY olarak adlandırılan bu gençleri ekonomik ve toplumsal anlamda dışlanma tehlikesi altında oldukları için marjinal bir geleceğin beklediğini vurgulamaktadırlar. Dolayısıyla, işgücü piyasasındaki gençleri istihdamda ve işsiz olanlar şeklinde basit bir şekilde gruplandırmak gençlik politikaları bakımından yetersiz olacaktır. Bazı önemli sorun alanları oluşturan grupların gözden kaçmasına sebep olacaktır.

NEİY, birçok araştırmacının, ulusal otoritelerin ve uluslararası kuruluşların hem eğitimden hem de çalışma yaşamından ayrı gençlerin işgücü piyasasındaki riskli durumlarını ve sosyal dışlanmalarını ele alan konularda başvurdukları bir kavram olarak ön plana çıkmaktadır (Eurofound, 2012; Furlong, 2007; OECD, 2010; Social Exclusion Unit, 2004). Avrupa Birliği NEİY'leri genç istihdamına yönelik politika tartışmalarının merkezine yerleştirmekte olup, Avrupa 2020 Gündemi'nde özellikle yer vermektedir (European Commission, 2012). NEİY kavramı olarak ülkeden ülkeye farklı şekilde tanımlansa da gençlik üzerine yapılan araştırmaların ve politikaların gündemine oturmuştur.

NEİY, çoğu Avrupa ülkesinde 15 ve 25 yaş arası ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede olan gençler olarak tanımlanmaktadır (Eurofound, 2012: 20). Kavramın ilk çıkış noktası, İngiltere’de “kariyer hizmetleri” çerçevesinde gençlerin çeşitli gruplara ayrılmasıdır. Bu gruplamada eğitimde olan gençlere “statü 1”, yetiştirmede olanlara “statü 2” ve istihdamda olanlara da “statü 3” ifadeleri kullanılıyor. Istance, vd. (1994) bütün bu grupların dışında yer alan ne eğitimde ne yetiştirmede ve ne de istihdamda yer alan gençleri “statü 0” olarak gruplandırıyor (akt. Eurofound, 2012; Williamson, 2000). Politik olarak “statü 0” tanımlaması uygun bulunmayarak “statü A” ifadesine dönüştürülen kavram daha sonra NEET olarak alan yazınına giriyor.

NEİY konusunda ülkeler farklı amaçlar çerçevesinde farklı tanımlamalar yapabilmektedir. İngiltere’de 16-18 yaş arası ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede olan gençler olarak tanımlanırken (Coles vd., 2002), Yeni Zelanda’da yaş aralığı 15-19 olarak ifade edilmiştir (Hill, 2003). Kore ve Japonya’da ise konunun işgücü piyasası yönü yanında gençlerin topluma entegrasyonu da göz önünde bulundurularak bir tanımlamaya gidilmiştir (Eurofound, 2012; OECD 2007, 2009;). NEİY’in tanımı Japonya’da 15-34 yaş aralığında yer alan, işgücüne dahil olmayan, herhangi bir okula devam etmeyen ve ev hanımı olmayanlar şeklinde yapılmıştır (Miyamoto, 2005; OECD 2009). Kore’de ise söz konusu tanım, 15-34 yaş aralığında yer alan, okulu bırakmış, herhangi bir şirkete girme girişiminde bulunmayan, iş sahibi olmayan, bakım hizmetleri gibi herhangi bir aile sorumluluğu bulunmayan ve evli olmayan kişiler şeklinde yapılmıştır (OECD, 2007).

NEİY, uluslararası kuruluşlar tarafından son zamanlarda sıklıkla kullanılan bir işgücü piyasası göstergesi olarak ön plana çıkmaktadır. NEİY, özellikle Avrupa’da politika oluşturucular tarafından dikkatle izlenen bir gösterge durumuna gelmiştir (Eurofound, 2012). Dolayısıyla standart bir NEİY tanımı yapılması gereksinimi ortaya çıkmıştır.

Avrupa 2020 stratejisi NEİY’i gençlerin durumunun izlenmesi çerçevesinde bir gösterge olarak kabul etmiştir (Eurofound, 2012). Avrupa İstihdam Komitesi Göstergeler Grubu, NEİY için standart bir tanım oluşturma girişiminde bulunmuştur. Bu çerçevede, 15-24 yaş arası ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede yer alan gençler NEİY olarak tanımlanmıştır.

NEİY yaş grubunda olan gençler genellikle temel eğitim çağını tamamlamış durumdadır. Eğitim politikası karar vericileri bu kişilerin işgücü piyasasına dahil oldukları için eğitimde yer almadıklarını düşünmektedirler. Diğer yandan NEİY’ler işgücüne katılmadıkları için de istihdam politikası karar vericilerinin ilgi alanından uzaklaşmaktadır. Bu çerçevede NEİY politik karar vericilerin ilgi alanı dışında bir gençlik sorunu olarak ortaya çıkmakta ve gençlik politikalarının konusu olmaktadır. NEİY olmanın gençler için “sosyal içerme” konusunda bir sorun oluşturduğu kabul edilmektedir (Yentürk & Başlevent, 2012; Yurttagüler, 2012).

Son yıllarda gerek uluslararası kuruluşların gerekse birtakım ülkelerin gençlikle ilgili çalışmalarında NEİY önemli bir gösterge olarak ortaya çıkmaktadır. NEİY, gençliğe yönelik araştırmalarda çağ nüfusunun sosyal durumunu ortaya koymak bakımından dikkate değer bir durum olarak görülmektedir. Türkiye’de henüz NEİY konusunda herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Ayrıca bu konuya eğilen herhangi bir kamu politikası da yoktur. Dolayısıyla NEİY’lere ilişkin ulusal istatistiklerde herhangi bir gösterge yer almamaktadır. ILO ve OECD gibi uluslararası kuruluşlarla paylaşılan istatistikler çerçevesinde söz konusu kuruluşlar tarafından hesaplanan göstergeler mevcuttur.

NEİY durumunda olan gençler temel eğitim çağını tamamlamış ve işgücü piyasasında da yer almadıkları için eğitim ve istihdam politikalarının kapsamı dışında kalmaktadır. Bu nedenle bu grup toplumsal dışlanmışlık sorunu ile karşı karşıya bulunmaktadır. Çalışma bu konudaki eksikliği gidermek ve kamunun NEİY konusuna dikkatini çekmek açısından önem arz etmektedir.

Araştırmanın Amacı

Çalışmanın amacı 15-24 yaş grubundaki, ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede yer alan gençlerin cinsiyet, yaş, eğitim ve işgücü piyasasındaki durumunu betimlemektir. Bu çerçevede aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede yer alan 15-24 yaş arasındaki gençlerin çağ nüfusu içindeki oranı nedir?
2. 15-24 yaş grubundaki gençler, ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede yer almaması cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
3. 15-24 yaş grubunda, ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede yer alan gençler ile aynı yaş grubundaki diğer gençlerin yaş grupları arasındaki dağılımı anlamlı bir fark göstermekte midir?
4. 15-24 yaş grubunda, NEİY kapsamındaki gençler ile aynı yaş grubundaki diğer gençlerin ortalama eğitim süreleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
5. 15-24 yaş grubunda, ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede yer alan gençler, çalışma deneyimi ve istihdam durumu açısından nasıl betimlenebilir?

Yöntem

Bu çalışmada ilişkisel tarama modellerinden ilişkisel araştırma yöntemi kullanılmıştır. İlişkisel araştırma yönteminde iki veya daha fazla değişken arasında birlikte değişim varlığı ve/veya derecesi belirlenmeye çalışılır (Karasar, 2009). Söz konusu yöntem araştırmada 15-24 yaş grubundaki gençlerin, ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede yer almamasının yaşları, cinsiyetleri, eğitimleri, mesleki eğitimde ve yükseköğretimde yaptıkları bölüm seçimleri, işgücüne katılımı değişkenleri ile ilişkisinin incelenmesi nedeniyle seçilmiştir.

Örneklem

Araştırma, TÜİK tarafından uygulanan 2012 yılı Hanehalkı İşgücü Anketi verilerine dayalı olarak planlanmıştır. TÜİK tarafından gerçekleştirilen söz konusu anketin coğrafi kapsamı Türkiye geneli olup, 20.001 ve daha fazla nüfuslu yerleşim yerleri "kent" olarak tanımlanmıştır. 20.000 ve daha az nüfuslu yerleşim yerleri "kır" olarak tanımlanmıştır. Hanehalkı İşgücü Anketinde örnekleme birimi "adres (konut)" tur.

Çalışmanın evrenini 15-24 yaş grubundaki gençler oluşturmaktadır. Örneklem olarak TÜİK tarafından uygulanan 2012 yılı Hanehalkı İşgücü Anketi çerçevesinde başvuru alan 15-24 yaş grubundaki gençler seçilmiştir. 2012 yılı Hanehalkı İşgücü Anketi SPSS Programında analiz edilmiş ve söz konusu anket çerçevesinde 15-24 yaş grubundaki 78.006 kişiye ulaşıldığı tespit edilmiştir. Bunların 38.339'unun erkek 39.667'sinin kadındır.

Veri Toplama Aracı

TÜİK tarafından gerçekleştirilen Hanehalkı İşgücü Anketlerinin amacı; ülkedeki işgücünün yapısını ortaya koymak, istihdam edilenlerin; iktisadi faaliyet, meslek (ya da tuttuğu iş), işteki durum ve çalışma süresi, işsizlerin ise; iş arama süresi ve aradıkları meslek (ya da iş) ve benzer özellikleri hakkında bilgi derlemektir. Anket, anketörler tarafından yüzyüze görüşme yöntemi ile uygulanmış ve veriler doğrudan dizüstü bilgisayarlara kaydedilmiştir. Örneklem yöntemi, tesadüfi, iki aşamalı, tabakalı küme örneklemesidir.

Çalışmada, TÜİK tarafından uygulanan 2012 yılı Hanehalkı İşgücü Anketi verileri çözümlenerek, NEİY olanlar ile olmayanların eğitim düzeyleri tespit edilmiştir. 2012 yılı Hanehalkı İşgücü Anketi'nde 13 numaralı soru olarak tüm bireylere en son hangi eğitim kurumundan diploma sahibi olduğu sorulmuştur. Yanıtlar altı seçenekten oluşmaktadır. Bunlar "0-6 yaşından küçük olanlar", "bir okul bitirmeyen", "ilkokul (5 yıl)", "ilköğretim, ortaokul ve mesleki ortaokul (8 yıl)", "genel lise", "mesleki veya teknik lise", "yüksekokul, fakülte ve üzeri" şeklindedir. Diğer yandan Anketin 14 numaralı sorusu okur-yazar olunup olunmadığı ile ilgilidir. Bu çerçevede "0-6 yaşından küçük tutulanlar hariç tutulup, "bir okul bitirmeyenler" 14 numaralı soruya verdikleri yanıtta göre "oku-yazar değil" ve "okur-yazar" şeklinde iki gruba ayrılmışlardır.

Araştırmada bu yanıtlar çerçevesinde eğitim düzeyleri şu şekilde gruplandırılmıştır. "Bir okul bitirmeyenler" "okur-yazar değil" ve "okur-yazar" diye gruplandırılırken, sekiz yıllık ilköğretim zorunlu değilken ilkokuldan mezun olan önemli bir kesim olduğu için bunlar "ilkokul" mezunları olarak gruplandırılmıştır. Diğer yandan sekiz yıllık ilköğretim düzenlemesi olmadan önce var olan ortaokul mezunları (ortaokul dengi meslek okulları dâhil) günümüz ilköğretim mezunları ile aynı eğitim sürelerine denk geldiği için "ilköğretim" mezunları içinde ilköğretim mezunları ile birlikte değerlendirilmiştir. Lise mezunu ve lise dengi meslek okulu mezunu olanlar ise "ortaöğretim" mezunları olarak gruplandırılmıştır. İki yıllık yüksekokul mezunları, dört yıllık yüksekokul ve fakülte mezunları ve yüksek lisans ile doktora mezunları ise "yüksekokul ve üzeri" mezunu olarak gruplandırılmıştır.

Çalışmada, TÜİK Anketindeki sorular çerçevesinde, NEİY olanlar ile olmayanların cinsiyet ve yaş ayrımında gruplandırmaları yapılmış ve bu grupların ortalama eğitim süresi hesaplanmıştır. Bu kapsamda yukarıda sıralanan eğitim seviyeleri için belli süreler konulmuştur. "Okur-yazar değil" grubu için süre sıfır olarak değerlendirilmiştir. "Okur-yazar" grubunun eğitim süresi bir yıl olarak değerlendirilirken, "ilkokul" mezunları beş yıl olarak tespit edilmiştir. Bu çerçevede "ilköğretim" mezunları sekiz yıl, "ortaöğretim" mezunları 11 yıl, "yüksekokul ve üzeri" mezunları 15 yıl eğitim gördüğü kabul edilmiştir. Bu bağlamda grupların ortalama eğitim süreleri, gruba dâhil olan bütün bireylerin mezun oldukları eğitim seviyesine denk gelen eğitim süreleri toplanarak gruptaki birey sayısına bölünerek hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada, 15-24 yaş grubundaki gençlerin, ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede yer almamasının yaşları, cinsiyetleri, eğitimleri ve işgücüne katılımı değişkenleri ile ilişkisi incelenmektedir. Bu doğrultuda öncelikle TÜİK tarafından uygulanan 2012 yılı Hanehalkı İşgücü Anketi verilerine ulaşılmıştır. Veriler SPSS 15.0 İstatistik Paket Programında işlenmiş ve analiz edilmiştir. Çalışmada verilerin özelliklerine ve kurulan hipotezlere göre; kay-kare ve varyans analizi yapılmıştır.

Bulgular

NEİY'lerin Cinsiyet Ayırımında Çağ Nüfusu İçindeki Oranına İlişkin Bulgular

Ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede yer alan 15-24 yaş grubundaki gençler ile aynı yaş grubundaki diğer gençlerin cinsiyet ayırımında dağılımlarına ilişkin kay-kare testi sonuçları Tablo 1'de verilmiştir. Tablo 1 incelendiğinde, 15-24 yaş arası çağ nüfusu içinde NEİY'lerin oranı yüzde 26,8 olduğu görülmektedir. 15-24 yaş arası erkek çağ nüfusu içinde NEİY'lerin oranı da yüzde 15,5'tir. 15-24 yaş arası kadın çağ nüfusu içindeki oran ise yüzde 38,0'dır. Kadınlara ilişkin oranın erkeklerinkinin iki katından fazla olduğu görülmektedir. Toplam NEİY'ler içindeki oranları Tablo 1'deki sayılardan hesapladığımız zaman toplam NEİY'ler içinde erkeklerin oranının yüzde 28,5 iken kadın oranı yüzde 71,5 olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu oranlar kadınların NEİY grubuna dahil olma olasılığının daha yüksek olduğunu göstermektedir. NEİY olanlar ile olmayanların cinsiyet ayırımında dağılımının anlamlı bir fark gösterdiği bulunmuştur [$\chi^2 = 748216,5$ $ss = 1$ $P < 0,001$].

Tablo 1. NEİY Grubuna Dâhil Olmanın Cinsiyette Göre Dağılımında – Kay-Kare Testi Sonuçları

		NEİY	NEİY Değil	Toplam
Erkek	Sayı	885.289	4.844.258	5.729.547
	Grup İçi	15,5%	84,5%	100,0%
Kadın	Sayı	2.220.037	3.624.823	5.844.860
	Grup İçi	38,0%	62,0%	100,0%
Toplam	Sayı	3.105.326	8.469.081	11.574.407
	Grup İçi	26,8%	73,2%	100,0%

$$\chi^2 = 748216,5 \quad ss = 1 \quad P = 0,000$$

NEİY'ler ile NEİY Olmayanların Yaş Gruplarına Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede yer alan 15-24 yaş grubundaki gençler ile aynı yaş grubundaki diğer gençlerin yaş grupları ayırımında dağılımlarına ilişkin kay-kare testi sonuçları Tablo 2'de verilmiştir. Tablo 2 incelendiğinde, 15-24 yaş çağ nüfusundaki gençlerin NEİY grubuna dahil olma olasılıkları yaşları ilerledikçe artmakta olduğu görülmektedir. NEİY'e dâhil olan 15 yaşındaki gençlerin bu yaştaki çağ nüfusu içindeki oranı yüzde 12,4 iken söz konusu oran 24 yaşında yüzde 37,1 olarak gerçekleşmiştir. NEİY olanlar ile olmayanların yaş ayırımında dağılımının anlamlı bir fark gösterdiği bulunmuştur [$\chi^2 = 499645,1$ $ss = 9$ $P < 0,001$].

Tablo 2. NEİY'ler ile NEİY Olmayanların Yaş Gruplarına Göre Dağılımına İlişkin Kay-Kare Testi Sonuçları

		Yaş Grupları										Toplam
		15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
NEİY	Sayı	158.580	202.474	215.218	306.056	312.932	308.264	339.084	405.910	412.971	443.837	3.105.326
	Grup İçi	12,4	15,6	16,8	24,3	29,1	34,6	34,4	34,9	35,9	37,1	26,8
NEİY Değil	Sayı	1.119.580	1.097.740	1.064.671	951.338	762.724	581.646	645.245	757.158	737.231	751.748	8.469.081
	Grup İçi	87,6	84,4	83,2	75,7	70,9	65,4	65,6	65,1	64,1	62,9	73,2
Toplam	Sayı	1.278.160	1.300.214	1.279.889	1.257.394	1.075.656	889.910	984.329	1.163.068	1.150.202	1.195.585	11.574.407
	Grup İçi	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

$$\chi^2 = 499645,1 \quad ss = 9 \quad P = 0,000$$

Yaş gruplarına göre NEİY'lerin karakteristik özellikleri de cinsiyet ayrımında farklılık göstermektedir. NEİY olanlar ile olmayanların cinsiyet ayrımında yaş gruplarına göre dağılımına Tablo 3 ve 4'ten baktığımız zaman farklı bir durumun ortaya çıktığı görülmektedir. Erkeklerin 20 yaşına gelene kadar NEİY grubunda yer alma olasılığı artarken, bu yaştan sonra olasılık düşmeye başlamaktadır. Kadınlarda ise eğilim genelde olduğu gibi yaş artıkça olasılığın da artması şeklindedir.

Tablo 3. Erkeklerin NEİY Grubuna Dâhil Olmasının Yaş Gruplarına Göre Dağılımına İlişkin Kay-Kare Testi Sonuçları

		Yaş Grupları										
		15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	Toplam
NEİY	Sayı	55.734	62.107	75.974	95.852	101.999	82.964	95.450	110.126	101.801	103.282	885.289
	Grup İçi	8,5	9,4	11,4	15,1	18,6	21,3	21,1	19,5	18,1	17,3	15,5
NEİY Değil	Sayı	599.504	598.716	587.713	538.084	446.386	305.878	357.413	455.259	461.854	493.451	4.844.258
	Grup İçi	91,5	90,6	88,6	84,9	81,4	78,7	78,9	80,5	81,9	82,7	84,5
Toplam	Sayı	655.238	660.823	663.687	633.936	548.385	388.842	452.863	565.385	563.655	596.733	5.729.547
	Grup İçi	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

$$\chi^2 = 87896,2 \quad ss = 9 \quad P = 0,000$$

Ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede yer alan 15-24 yaş grubundaki erkekler ile aynı yaş grubundaki diğer erkeklerin yaş grupları ayrımında dağılımlarına ilişkin kay-kare testi sonuçları Tablo 3'te verilmiştir. NEİY'e dâhil olan 15 yaşındaki erkeklerin bu yaştaki çağ nüfusu içindeki oranı yüzde 8,5 iken söz konusu oran 20 yaşında yüzde 21,3'e çıkmıştır. Yaş ilerledikçe aynı oran düşmeye başlamış ve yüzde 17,3'e gerilemiştir. NEİY olan erkekler ile olmayanların yaş ayrımında dağılımının anlamlı bir fark gösterdiği tespit edilmiştir [$\chi^2 = 87896,2 \quad ss = 9 \quad P < 0,001$].

Ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede yer alan 15-24 yaş grubundaki kadınlar ile aynı yaş grubundaki diğer kadınların yaş grupları ayrımında dağılımlarına ilişkin kay-kare testi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir. NEİY'e dâhil olan 15 yaşındaki kadınların bu yaştaki çağ nüfusu içindeki oranı yüzde 16,5 iken söz konusu oran 24 yaşında yüzde 56,9'a çıkmıştır. Kadınlarda yaş ilerledikçe NEİY olma olasılığının yükseldiği görülmektedir. NEİY olan kadınlar ile olmayanların yaş ayrımında dağılımının anlamlı bir fark gösterdiği tespit edilmiştir [$\chi^2 = 87896,2 \quad ss = 9 \quad P < 0,001$].

Tablo 4. Kadınların NEİY Grubuna Dâhil Olmasının Yaş Gruplarına Göre Dağılımına İlişkin Kay-Kare Testi Sonuçları

		Yaş Grupları										
		15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	Toplam
NEİY	Sayı	102.846	140.367	139.244	210.204	210.933	225.300	243.633	295.784	311.170	340.555	2.220.036
	Grup İçi	16,5	22,0	22,6	33,7	40,0	45,0	45,8	49,5	53,1	56,9	38,0
NEİY Değil	Sayı	520.076	499.024	476.957	413.254	316.338	275.768	287.832	301.899	275.377	258.298	3.624.823
	Grup İçi	83,5	78,0	77,4	66,3	60,0	55,0	54,2	50,5	46,9	43,1	62,0
Toplam	Sayı	622.922	639.391	616.201	623.458	527.271	501.068	531.465	597.683	586.547	598.853	5.844.859
	Grup İçi	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

$$\chi^2 = 464426,9 \quad ss = 9 \quad P = 0,000$$

NEİY'ler ile NEİY Olmayanların Ortalama Eğitim Sürelerine İlişkin Bulgular

Ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede yer alan 15-24 yaş grubundaki gençler ile aynı yaş grubundaki diğer gençlerin ortalama eğitim sürelerine ilişkin ANOVA testi sonuçları Tablo 5 ve 6'da verilmiştir. Tablo 5 incelendiğinde, 15-24 yaş arası çağ nüfusundaki gençlerin ortalama eğitim süresi 8,5 yıl olduğu görülmektedir. Aynı çağ nüfusundaki erkeklerin ortalama eğitim süresi 8,8 yıl iken kadınlarınki 8,2 yıl olarak hesaplanmıştır. Tablo 6'da görüldüğü gibi cinsiyet ayrımında ortalama eğitim süreleri arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir [$F_{(11573814-1)} = 47.900.068$, $p < 0,01$].

Tablo 5. NEİY ve NEİY Olmayanların Cinsiyete Göre Ortalama Eğitim Sürelerine İlişkin Betimsel İstatistikler

	Kadın			Erkek			Toplam		
	Sayı	Ortalama Eğitim Süresi	Standart Sapma	Sayı	Ortalama Eğitim Süresi	Standart Sapma	Sayı	Ortalama Eğitim Süresi	Standart Sapma
Neiy	2.220.025	6,8	4,4	885.203	7,9	4,0	3.105.228	7,1	4,3
Neiy Değil	3.625.072	9,1	2,9	4.843.518	8,9	2,7	8.468.590	9,0	2,8
Toplam	5.845.097	8,2	3,7	5.728.721	8,8	3,0	11.573.818	8,5	3,4

Tablo 6. NEİY ve NEİY Olmayanların Cinsiyete Göre Ortalama Eğitim Sürelerine İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	ss	Kareler Ortalaması	F	(p)
NEİY	5.198.231	1	5.198.231,0	269.429,3	0,00
Cinsiyet	493.973,4	1	493.973,4	47.900.068	0,00
NEİY x Cinsiyet	730.266,5	1	730.266,5	479.719	0,00
Hata	125.413.753	11.573.814	10,8	45.586,4	0,00
Toplam	968.167.581	11.573.818		67.392,7	0,00

Tablo 5 incelendiğinde, 15-24 yaş arası çağ nüfusundaki NEİY olan gençlerin ortalama eğitim süresi 7,1 yıl iken NEİY olmayanlarınkinin 9 yıl olduğu görülmektedir. Söz konusu çağ nüfusundaki gençlerin NEİY olup olmamasına göre ortalama eğitim sürelerinin anlamlı bir fark gösterdiği Tablo 6'da tespit edilmiştir [$F_{(11573814-1)} = 269429$, $p < 0,01$]. NEİY olup olmamak ile cinsiyetin ortalama eğitim süresi üzerinde etkisinin anlamlı olduğu görülmektedir [$F_{(11573814-1)} = 479719$, $p < 0,01$]. NEİY olan kadınların ortalama eğitim süresi 6,8 yıl iken NEİY olmayanlarınki 9,1 yıldır. Yine NEİY olan erkeklerin ortalama eğitim süresi 7,9 yıl iken olmayanlarınki 8,9 yıldır (Tablo 5).

NEİY'lerin İş Deneyimleri ve İstihdam Durumlarına İlişkin Bulgular

NEİY'lerin işgücüne katılım durumlarının iş deneyimi sahipliğine göre dağılımına ilişkin kay-kare testi sonuçları Tablo 7'de verilmiştir. Tablo 7 incelendiğinde, NEİY'lerin içinde işsizlerin oranı yüzde 18,9 iken aktif olmayanların oranının yüzde 81,1 olduğu görülmektedir. Diğer yandan NEİY'lerin içinde daha önce herhangi bir iş deneyimine sahip olanların oranı ise yüzde 41,8 iken deneyimsizlerin oranı ise yüzde 58,2'dir. Daha önce bir iş deneyimi olanların 64,7'sinin 2012 yılı itibarıyla işgücüne dahil olmaması (aktif olmaması) dikkate değer bir bulgu olarak ortaya çıkmaktadır. Yaklaşık 840 bin NEİY daha önce bir iş deneyimi olmasına rağmen şimdi işgücü piyasasından çıkmıştır. İşsiz NEİY'lerin yüzde 21,9'unun herhangi bir iş deneyimi yoktur. NEİY'lerin işgücüne katılım bakımından işsiz ya da aktif olmamalarının daha önce bir iş deneyimi yaşayıp yaşamamalarına göre dağılımlarının anlamlı bir fark gösterdiği bulunmuştur [$\chi^2 = 392077,4$ $sd = 1$ $P < 0,001$].

Tablo 7. NEİY'lerin İşgücüne Katılım Durumlarının İş Deneyimi Sahipliğine Göre Dağılımına İlişkin Kay-Kare Testi Sonuçları

		İşsiz	Aktif Değil	Toplam
Deneyimli	Sayı	457.842	839.631	1.297.473
	Deneyim Ayrımında (%)	35,3%	64,7%	100,0%
	İşgücü Ayrımında (%)	78,1%	33,3%	41,8%
Deneyimsiz	Sayı	128.272	1.679.581	1.807.853
	Deneyim Ayrımında (%)	7,1%	92,9%	100,0%
	İşgücü Ayrımında (%)	21,9%	66,7%	58,2%
Toplam	Sayı	586.114	2.519.212	3.105.356
	Deneyim Ayrımında (%)	18,9%	81,1%	100,0%
	İşgücü Ayrımında (%)	100,0%	100,0%	100,0%

$$\chi^2 = 392077,4 \quad ss = 1 \quad P = 0,000$$

Kadın NEİY'lerin iş deneyimleri ve istihdam durumlarına ilişkin bulgular, NEİY'lerin genel durumda ortaya çıkan söz konusu çarpıcı bulguları daha iyi açıklamaktadır. Çünkü söz konusu çarpıcı durumların kadınlardan kaynaklandığı görülmektedir. Kadın NEİY'lerin işgücüne katılım durumlarının iş deneyimi sahipliğine göre dağılımına ilişkin kay-kare testi sonuçları Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Kadın NEİY'lerin İşgücüne Katılım Durumlarının İş Deneyimi Sahipliğine Göre Dağılımına İlişkin Kay-Kare Testi Sonuçları

		İşsiz	Aktif Değil	Toplam
Deneyimli	Sayı	146.939	614.502	761.441
	Deneyim Ayrımında (%)	19,3	80,7	100,0%
	İşgücü Ayrımında (%)	68,8	30,6	34,3
Deneyimsiz	Sayı	66580	1.392.015	1.458.595
	Deneyim Ayrımında (%)	4,6	95,4	100,0%
	İşgücü Ayrımında (%)	31,2	69,4	65,7
Toplam	Sayı	213.519	2.006.517	2.220.036
	Deneyim Ayrımında (%)	9,6	90,4	100,0%
	İşgücü Ayrımında (%)	100,0%	100,0%	100,0%

$$\chi^2 = 124917,6 \quad sd = 1 \quad P = 0,000$$

Tablo 8 incelendiğinde, Kadın NEİY'lerin içinde işsizlerin oranı yüzde 9,6 iken aktif olmayanların oranının yüzde 90,4 olduğu görülmektedir. Diğer yandan Kadın NEİY'lerin içinde daha önce herhangi bir iş deneyimine sahip olanların oranı ise yüzde 34,3 iken deneyimsizlerin oranı ise yüzde 65,7'dir. Daha önce bir iş deneyimi olan NEİY kadınlarının 80,7'sinin 2012 yılı itibariyle işgücüne dahil olmadığı (aktif olmadığı) görülmektedir. Yaklaşık 615 bin kadın NEİY daha önce bir iş deneyimi olmasına rağmen şimdi işgücü piyasasından çıkmıştır. İşsiz Kadın NEİY'lerin yüzde 31,2'sinin herhangi bir iş deneyimi yoktur. Kadın NEİY'lerin işgücüne katılım bakımından işsiz ya da aktif olmamalarının daha önce bir iş deneyimi yaşayıp yaşamamalarına göre dağılımlarının anlamlı bir fark gösterdiği bulunmuştur [$\chi^2 = 124917,6 \quad ss = 1 \quad P < 0,001$].

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

NEİY, kavram olarak ilk çıkış noktası İngiltere olmakla birlikte birçok ülkenin politika belgelerine hızla girmiş, genç istihdamına ilişkin önemli bir gösterge olarak OECD, ILO ve EUROSTAT gibi uluslararası kuruluşların gündeminde yer almıştır. Farklı ülkelerde farklı tanımlamalara gidilse de temel tanımlama “ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede yer alan gençler” olarak kabul görmüştür. Bu arada farklılıklar genellikle tanımlamaya dahil olacak gençlerin hangi yaş aralığında olacağına ilişkin olarak ortaya çıkmaktadır. OECD ve ILO yaş aralığını 15-29 yaş olarak alırken Avrupa Birliği dokümanlarında 15-24 yaş aralığı temel alınmıştır. Çalışmamızda da Avrupa Birliği ülkeleri ile bir karşılaştırma yapabilmek için 15-24 yaş aralığı alınmıştır.

Eurofound (2012), Eurostat’ın 2008 ve 2011 yılı verilerine dayalı olarak yaptığı kapsamlı çalışmada Avrupa Birliği ülkeleri için çarpıcı bulgular ortaya koymuştur. Belirtilen yıllar arasında NEİY’lerin çağ nüfusu içindeki oranı Avrupa Birliği ortalamasında artmış görünmektedir. Söz konusu araştırmada NEİY’lerin çağ nüfusuna oranı ülkeler itibariyle büyük farklılıklar arz etmektedir. Hollanda yüzde 3,8 ile en düşük orana sahip iken, Bulgaristan yüzde 22,6 ile en yüksek ülke durumundadır. Avrupa Birliği ortalaması ise yüzde 12,9’dur. Çalışmamızda Türkiye’deki NEİY’lerin çağ nüfusuna oranı yüzde 26,8 olarak hesaplanmıştır. Bu Avrupa Birliği ülkeleri içinde en yüksek orana sahip Bulgaristan’ın 4,2 puan ve Avrupa Birliği ortalamasının 13,9 puan üstündedir.

Türkiye gerek ILO gerekse OECD’nin tanımlamaları çerçevesinde yapılan araştırmalarda da en yüksek orana sahip ülke olarak ön plana çıkmaktadır (ILO, 2014; OECD, 2013). ILO (2014), yapmış olduğu çalışmada Türkiye’yi yüzde 34,6 (2011 yılı verisi) ile en yüksek orana sahip ülke olarak tespit etmiştir. Türkiye’yi yüzde 32,1 (2012 yılı verisi) ile Makedonya izlemektedir. OECD (2013), çalışmasında da Türkiye en yüksek NEİY oranına sahip ülkedir. OECD hesaplamasında Türkiye yüzde 35 oranına sahipken onu yüzde 27 ile İsrail izlemektedir. OECD ortalaması yüzde 15 olup, en düşük orana sahip ülke yüzde 7 ile Hollanda’dır.

Yaş grupları itibariyle NEİY oranları farklılık arz etmektedir. 15-24 yaş arası gençlerin yaşları ilerledikçe NEİY olma olasılığı artmaktadır. Eurofound’un (2012) çalışmasında Malta hariç bütün Avrupa Birliği ülkelerinde 15-19 yaş arasında yer alan NEİY’lerin çağ nüfusuna oranı 20-24 yaş grubuna göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Çalışmamızdaki bulgular, aynı eğilimin Türkiye’de de geçerli olduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgular, 15-24 yaş arasındaki çağ nüfusunun yaşı ilerledikçe NEİY grubuna dahil olanların çağ nüfusuna oranları artmaktadır. Ancak bu durum cinsiyet ayrımında farklılık göstermektedir. Kadınlarda yaş arttıkça NEİY oranının artması şeklinde bir eğilim söz konusu iken erkeklerde 20 yaşına kadar artış eğilimi, 20 yaşından sonra da düşüş eğilimi gözlenmektedir. Eurofound’un (2012) çalışmasında tekli yaşlar için bir hesaplama yapılmadığından eğilime daha detaylı bakılamamıştır. Ancak Türkiye’deki duruma da 15-19 ve 20-24 yaş gruplarını karşılaştırılarak bakarsak 15-19 yaş grubunda olan NEİY’lerin çağ nüfusuna oranının 20-24 yaş grubuna göre daha düşük olduğunu çalışmada görülmektedir.

Uluslararası kuruluşlar tarafından yapılan araştırmalarda ülkelerin kadın NEİY’lerinin çağ nüfusuna oranları erkeklerinkine göre daha yüksek olduğu ortaya konmuştur (Eurofound, 2012; OECD, 2013). Eurofound (2012), araştırmasında 27 Avrupa Birliği ülkesinin 16’sında kadın NEİY’lerin çağ nüfusu içindeki oranının erkeklerinkine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu araştırmada, kadın NEİY’lerin çağ nüfusu içindeki oranına ilişkin Avrupa Birliği ortalamasının 12,45 olduğu ve bu oranın erkeklerinkinden 0,9 puan yüksek olduğu tespit edilmiştir. Aynı şekilde OECD’nin (2013) araştırmasında da kadın NEİY’lerin çağ nüfusu (15-29 yaş) içindeki oranına ilişkin OECD ortalamasının (yüzde 18) erkeklerinkinden 5 puan yüksek olduğu görülmektedir. Söz konusu araştırmada 34 OECD ülkesinin 27 tanesinde kadınlara ilişkin oranın daha yüksek olduğu bulgusuna varılmıştır. Çalışmamızda Türkiye’ye ilişkin bulguların da genel eğilimle paralel olduğu tespit edilmiştir. Türkiye’de kadın NEİY’lerin çağ nüfusu (15-24 yaş) içindeki oranı (yüzde 38) erkeklerinkinden 22,5 puan yüksektir.

Eğitim düzeyi çağ nüfusu içindeki NEİY oranını etkileyen önemli bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır. Daha az eğitilmiş olmak NEİY olma olasılığını artıran bir etmen olarak ön plana çıkmaktadır. Eurofound (2012), araştırmasında da Avrupa Birliği ortalaması olarak söz konusu eğilimin ortaya çıktığı görülmektedir. Ancak söz konusu araştırmada bazı ülkelerdeki NEİY oranları içinde yükseköğretim derecesi olanların payına dikkat çekilmektedir. Araştırmada Kıbrıs, İngiltere, Belçika, İrlanda ve Lüksemburg'da NEİY'ler içinde yüksek öğretmenlerin payının yüzde 10'un üzerinde olduğu önemle vurgulanmaktadır. Çalışmamızda da düşük eğitilmiş olmanın NEİY olma olasılığını arttırdığı ortaya konmuştur. Bu olasılığı kadınlarda daha güçlü olduğu tespit edilmiştir.

Uluslararası kuruluşların NEİY'lerle ilgili göstergelerinde üzerinde durdukları konulardan biri de söz konusu kişilerin işgücüne katılım durumuna ilişkindir (Eurofound, 2012; OECD, 2013). OECD (2013) çalışmasındaki verilerden 15-29 yaş arası NEİY'lerin içinde işgücü dışındakilerin oranı hesaplandığı zaman OECD ortalamasının yüzde 60 iken NEİY'ler içindeki işsizlerin oranının yüzde 40 olduğu görülmektedir. Söz konusu çalışmada Türkiye'ye ilişkin oranlara bakıldığında aktif olmayanların oranının yüzde 80 olduğu, işsizlerin de yüzde 20 olduğu hesaplanmıştır. Eurofound (2012), araştırmasında söz konusu oranı 15-24 yaş arası NEİY'lerde Avrupa Birliği ortalaması olarak yüzde 48,8 olarak hesaplarken işsizlerin oranını yüzde 51,2 olarak tespit etmiştir. Çalışmamızda ise 15-24 yaş arası NEİY'lerin yüzde 81,1'inin işgücünün dışında kaldığı ve geri kalan yüzde 18,9'unun işsiz olduğu hesaplanmıştır.

Ülkeler için genç bir nüfusa sahip olmak önemli bir değer olarak görülmektedir. Genç nüfusa sahip olmak bir fırsat olmakla birlikte, onu ekonomik bir değere ulaştırmak gençlerin uygun bir şekilde işgücü piyasasına katılımı ile olanaklı olabilecektir. Gençlerin işgücü piyasasına uygun bir şekilde katılımı ise onların eğitim durumlarını ve sahip oldukları yetenekleri güçlendirmekten geçmektedir. Bu durum politika geliştirmekle yükümlü hükümetlere büyük sorumluluklar yüklemektedir.

Türkiye'de genç nüfusun sorunları çok çeşitlidir. Bunların en önemlilerini eğitimsizlik, yoksulluk ve sosyal dışlanma olarak sıralamak mümkündür. Yentürk ve Başlevent (2012), genç işsizliği ile ilgili yaptıkları çalışmada işsizliğin bu sorunların çözümünde en kritik eşik olduğunu kabul etmeseler de sorunların boyutunu ağırlaştırılan bin unsur olduğu konusunda hem fikirlerdir. Yentürk ve Başlevent (2012) tarafından yapılan çalışmada, genç işsizliğin genel işsizlik oranından hayli yüksek olduğu ve en yüksek işsizliğin 20-24 yaş grubunda yaşandığı tespit edilmiştir. Çalışmanın bir diğer bulgusu ise Türkiye'de genç işgücünün eğitim düzeyinin yetişkin işgücünden daha yüksek olmakla birlikte 20-24 yaş grubunda en yüksek işsizliğin üniversite mezunları arasında yaşandığıdır. AB ülkeleri ile kıyaslandığı zaman dezavantajlı gençleri tanımlamak için kullanılan üç temel gösterge (işsizlik, erken okul bırakma ve genç yoksulluğu) açısından Türkiye'nin oldukça kötü olduğu söz konusu çalışmanın diğer bir bulgusudur.

Gençlerin sosyal dışlanma ve yoksulluğu ile ilgili çalışmalarda gençlerin eğitim olanaklarından yararlanma bakımından okul dışı faaliyetlerin azlığı, kalabalık sınıflı okullar ve evde çalışmaya uygun ortamların olmaması gibi sorunlar tespit edilmiştir (Yurttagüler, 2012). Gökçe (1976) tarafından yapılan "Gecekondu Gençliği" çalışmasında 14-20 yaş arası gençlerin %20'sinin göç nedeniyle eğitimini terk etme ya da ara verme zorunda kaldığı ve bunların %50'sinin geçim nedeniyle olduğu belirtilmektedir. Semerci (2012) yoksulluk ve geçim sorunlarının gençleri gençliklerini yaşamadan yetişkin olmaya zorladığı ve evin ilk çocuklarının hızla büyümek zorunda kaldıklarını vurgulamaktadır.

Gençlerin işgücü piyasasına düşük katılımı giderek büyüyen bir sorun olarak birçok ülkeyi derinden etkilemektedir. İşgücü piyasasından uzaklaşan gençlerin oranı giderek artmaktadır. Bu durum giderek artan bir genç işsizliği ile birlikte yaşanmaktadır. Genç işgücüne ilişkin sorunun etki alanını ortaya koymakta geleneksel işgücü piyasası göstergeleri yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle son yıllarda gündeme gelen NEİY'lere ilişkin sayısal veriler ülkelerin dikkatle izledikleri göstergeler olarak ön plana çıkmaktadır. Türkiye'de ise NEİY'lere ilişkin göstergeler sorunun ciddi bir boyutta olduğunu göstermektedir. Birçok uluslararası karşılaştırmalarda Türkiye en sorunlu ülkeler içinde yer almaktadır. Ancak Türkiye'de NEİY'lere ilişkin göstergeler henüz politika dokümanlarında yer almamaktadır.

Türkiye'deki NEİY'lerin karakteristik yapılarına baktığımız zaman çarpıcı bir tablo ortaya çıkmaktadır. Türkiye'deki NEİY'lerin öncelikle kadın ağırlıklı olduğu görülmektedir. Diğer taraftan gençlerin yaşları ilerledikçe NEİY grubuna dâhil olma olasılıkları artmaktadır. Ancak bu durum erkeklerde farklılık arz etmektedir. Erkeklerin NEİY grubuna dahil olma olasılıkları yaşları ilerledikçe belli bir yaşa kadar artmakta daha sonra ise azalma eğilimine girmektedir. Eğitimli olmak NEİY olma olasılığını azaltan bir etmen olarak ön plana çıkmaktadır. Özellikle kadınlarda bunun daha belirleyici olduğu görülmektedir. Türkiye'de NEİY'ler içinde işgücü piyasasına girmeyenlerin (aktif olmayanların) oranı diğer ülkelerle kıyaslandığında çok yüksektir. Diğer yandan NEİY'lerin önemli bir kısmının daha önce bir iş deneyiminin olmaması dikkat çekici diğer bir konudur. Ayrıca dikkate değer bir diğer konu ise daha önce bir iş deneyimi olanların çoğunluğunun işgücü piyasasından uzaklaşmış olmasıdır.

Bu çerçevede, NEİY'lerin genç nüfus içindeki oranının azaltılması için bir takım önlemlerin alınması gerekliliği ortadadır. Bunun için okul yaşamını erken terklerin azaltılması için önlemler geliştirilmelidir. Bunun yanında okul yaşamını erken terk edenlere alternatif eğitim ve yetiştirme olanakları sunulmalıdır. Okuldan işe geçiş politikalarının yürürlüğe konulması çerçevesinde eğitim yatırımlarının güçlendirilmesi sağlanmalıdır. Gençlerin istihdam edilebilirliğini artırmak için onların işgücü piyasasının talep ettiği becerilerle donatılmasına olanak veren eğitim programları uygulanmalıdır. Bakım hizmetleri gibi sebeplerle genç kadınların işgücü piyasasından uzaklaşmalarına neden olan engelleri ortadan kaldıracak önlemler alınmalıdır.

Kaynakça

- Bills, D. B. (1988). Educational credentials and promotion: Does schooling do more than get you in the door. *Sociology of Education*, 61, 52-60.
- Brooks, R. (2009). Transition from education to work: Introduction. In R. Brooks, (eds.), *Transition from education to work: New perspectives from Europe and beyond*, (pp. 1-14). New York: Palgra & Macmillan.
- Coles, B., Hutton S., Bradshaw, J., Craig, G., Godfrey, C. & Johnson, J. (2002). Literature review of the costs of being 'not in education, employment or training' at age 16-18. *Research Report*, 347, Nottingham, Department of Education and Skills. Retrieved January 2 2014, <http://dera.ioe.ac.uk/4619/1/RR347.pdf>.
- Collins, R. (1979). *The credential society: A historical sociology of education and stratification*. New York: Academic Press.
- Conrad, D. (2005). Rethinking 'at-risk' in drama education: beyond prescribed roles. *Research in Drama Education*, 10 (1), 27-41.
- Eurofound (2012). *NEETs – Young people not in employment, education or training: Characteristics, costs and policy responses in Europe*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- European Commission (2012). *Towards a job-rich recovery*. COM (2012) 173 final, Brussels. Retrieved December 31 2013, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0173:FIN:EN:PDF>.
- Freeman, R., & Blanchflower, D. G. (2000). Introduction. In D. G. Blanchflower, & R. B. Freeman, (eds.) *Youth employment and joblessness in advanced countries*, Retrieved December 28 2013, <http://papers.nber.org/books/blan00-1>
- Freeman, R. B. (1979). The effect of demographic factors on the age-earnings profile in the U.S., *Journal of Human Resources*, 14 (3), 289-318.
- Furlong, A. (2007). The zone of precarity and discourses of vulnerability: NEET in the UK. *Journal of Social Sciences and Humanities*, 381, 101-121.
- Gangl, M. (2003). Returns to Education in Context: Individual Education and Transition Outcomes in European Labour Markets. In W. Müller, & M. Gangl, (eds.), *Transitions from education to work in Europe: The integration of youth into EU labour markets* (pp.156-185). Oxford: Oxford University Press.
- Gökçe, B. (1976). *Gecekonduluların gençliği*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Hill, J. (2003). *Young people not in education, training or employment: Key indicators*. Ministry of Social Development, Wellington, New Zealand. Retrieved January 2 2014, <http://www.msd.govt.nz/about-msd-and-our-work/publications-resources/evaluation/youth-transitions-report-series-2003/index.html>
- Hoşgör, Ş. & Tansel, A. (2010). *2050'ye Doğru Nüfusbilim ve Yönetim: Eğitim, İşgücü, Sağlık ve Sosyal Güvenlik Sistemlerine Yansımaları*. Yayın No: TÜSİAD-T/2010/11/505, İstanbul: TÜSİAD ve UNFPA.
- ILO (2012). *The youth employment crisis: Time for action*. Report V, International Labour Conference, 101st Session. Retrieved January 2 2014, http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/--relconf/documents/meetingdocument/wcms_175421.pdf
- ILO (2014). *Global Employment Trends 2014*. Geneva: ILO.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Korenman, S. & Neumark, D. (2000). Cohort crowding and youth labor markets (A Cross-National Analysis). In D. G. Blanchflower, & R. B. Freeman, (eds.) *Youth employment and joblessness in advanced countries*. Retrieved December 28 2013, <http://papers.nber.org/books/blan00-1>.

- Miyamoto, M. (2005). Prolonged transitional period and policy. *Japan Labour Review*, 2 (3), Tokyo. Retrieved January 3 2014, http://www.jil.go.jp/english/JLR/documents/2005/JLR07_miyamoto.pdf.
- Müller, W. & Gangl, M. (2003). The transition from school to work: A European perspective. In W. Müller, & M. Gangl, (eds.), *Transitions from education to work in Europe: The integration of youth into EU labour markets* (pp.1–22). Oxford: Oxford University Press.
- Müller, W. & Wolbers, M. H. J. (2003). Educational attainment in the European Union: Recent trends in qualification patterns. In W. Müller, & M. Gangl, (eds.), *Transitions from education to work in Europe: The integration of youth into EU labour markets* (pp.23–62). Oxford: Oxford University Press.
- Nudzor, H. (2010). Depicting young people by what they are not: conceptualization and usage of NEET as a deficit label. *Educational Futures*, 2 (2), 12-25.
- OECD (2007). *Jobs for youth: Korea*. Paris, OECD. <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/8107161e.pdf?expires=1388761625&id=id&accname=ocid41022659&checksum=F6E7C07F9F96BC17D0503A15A90458C0> (Erişim Tarihi: 3.1.2014).
- OECD (2009). *Jobs for youth: Japan*. Paris, OECD. Retrieved January 3 2014, <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/8109021e.pdf?expires=1388761395&id=id&accname=ocid41022659&checksum=A2CF1E49C14A851298A699DDC3F6BDAD>.
- OECD (2010). *Off to a good start? Jobs for youth*. OECD Publishing. Retrieved January 3 2014, <http://dx.doi.org/10.1787/9789264096127-en>.
- OECD (2013) *Education at a Glance 2013*. Retrieved January 3 2014, www.oecd.org/edu/eag.htm
- Ploeg, S. VAN DER. (1994). Educational expansion and returns on credentials. *European Sociological Review*, 10, 63-78.
- Rosenbaum, J. E., Kariya, T., Settersten, R., & Maier, T. (1990). Market and network theories of the transition from high school to work: Their application to industrialized societies. *Annual Review of Sociology*, 16, 263-99.
- Semerci, U. (2012). Çocuktan yetişkine: Genç olamayanlar. N. Yentürk ve G. Nemitlu (Yay. Haz.). *Türkiye’de gençlik çalışması ve politikaları içinde* (ss.401-418). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Social Exclusion Unit (2004). *Breaking the cycle: Taking stock of progress and priorities for the future*. London: Office of the Deputy Prime Minister.
- Tansel, A. (2012). *2050’ye Doğru Nüfusbilim ve Yönetim: İşgücü Piyasasına Bakış*. Yayın No: TÜSİAD-T/2012-11/536, İstanbul: TÜSİAD ve UNFPA.
- TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi İşgücü Araştırması 2012 Veri Seti, Ankara
- Vanttaja, M. & Jarvinen, T. (2006). The young outside: the later life courses of ‘drop-out youths’. *International Journal of Lifelong Education*, 25 (2), 173–184.
- Welch, F. (1979). Effects of cohort size on earnings: The baby boom babies’ financial bust. *Journal of Political Economy*, 87 (5), 65-97.
- Williamson, H. (2000). Status Zero, youth and the “underclass”: Some considerations. In R. MacDonald, (ed.), *Youth, the ‘underclass’ and social exclusion*. New York: Routledge.
- Yates, S. & Payne, M. (2006). Not so NEET? A critique of the use of ‘NEET’ in setting targets for intervention with young people. *Journal of Youth Studies*, 9 (3), 329–344.
- Yazıcı, E. (2003). *Türk Üniversite Gençliği Araştırması: Üniversite Gençliğinin Sosyokültürel Profili*. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayını.
- Yentürk, N. ve Başlevent, C. (2012). Türkiye’de genç işsizliği: Etkileyen faktörler ve politika önerileri. N. Yentürk ve G. Nemitlu (Yay. Haz.). *Türkiye’de gençlik çalışması ve politikaları içinde* (ss.345-378). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

- Yurttagüler, L. (2012). Sosyal dışlanma ve gençlik. N. Yentürk ve G. Nemutlu (Yay. Haz.). *Türkiye’de gençlik çalışması ve politikaları içinde* (ss.379-400). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Yüceřahin, M. M. (2009). Türkiye’nin Demografik Geçiş Sürecine Coğrafi Bir Yaklaşım. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 7 (1), 1-25.